

IV

FAKÜLTE HABERLERİ

(1.7.1953 — 31.12.1953)

1953 yılının ikinci altı ayında Fakültemiz yaz tatiline girmiş, Temmuz, Ağustos ve Eylül ayları Fakülte içi faaliyetlerden ziyade öğretim üyelerinin hariçteki tetkik ve çalışmalarıyla geçmiştir. Eylül ayında toplanan IX. Milletlerarası İdarî İlimler Kongresi ile mühim bir faaliyete sahne olan Fakültemiz, Ekim ayında yapılan güz devresi imtihanlarıyla 1952 - 1953 ders yılını kapatmış ve 2 Kasımdan itibaren yeni ders yılına girmiştir.

Bu altı ayın haberlerini muhtelif kısımlarda toplayarak okuyucularımıza arz ediyoruz.

I. Öğretim faaliyeti.

1 — *Lisans* : Ekim ayında yapılan güz devresi imtihanları neticesinde verilen 59 mezunla Fakültemizi 1952 - 1953 ders yılı içinde bitirmiş bulunan genç hukukçularımızın adedi 167'yi bulmuştur.

2 Kasımda 1953 - 1954 ders yılı başlamıştır. Yeni ders yılının biri Üniversitemize şâmil diğeri Fakültemize ait iki mühim hususiyeti mevcuttur. Birincisi bu ders yılının İstanbul Üniversitesinin 500 üncü ders yılını teşkil etmesi, ikincisi ise yeni ders yılına Fakültemizin yeni bir lisans öğretim ve imtihan talimatnamesi ile girmesidir. Bütün Üniversiteye şâmil birincisi üzerinde durmaksızın yeni «İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Lisans Öğretim ve İmtihan Talimatnamesi» hakkında kısa bir bilgi vermek istiyoruz.

Resmî Gazetenin 12.10.1953 tarih ve 8531 sayılı nüshasında yayımlanmış bulunan Talimatname 1953 - 1954 kış semestresinden itibaren yürürlüğe girmiştir (m. 35). Talimatname, öğretim, derslere yazılma, imtihanlar olmak üzere üç kısımdan müteşekkildir. Talimatnameye göre:

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi lisans öğretimi en az sekiz semestrede (m. 1) a) dersler, b) pratik çalışmalar ve müzakereler, c) seminerler olmak üzere üç şekilde yapılır (m. 2).

Fakülteye devam mecburîdir (m. 20). Öğretim üyesi, devam mecburiyetinin yerine getirildiğine kanaat getirmek için, münasip gördüğü şekilde kontroller yapabilir. Devam mecburiyetini yerine getirmemiş,

pratik çalışmalarda imtihana girecek derecede başarı göstermemiş öğrenciler imtihanlara kabul edilmezler (m. 21).

Fakülte imtihanları Haziran ve Ekim aylarında yapılır. Ancak, bulunduğu grupun dört dersinin imtihanını başarı ile veren öğrencilerin kalmış oldukları dersler ile tek semestrelık dersler için ayrıca Şubatta imtihan açılır (m. 22). Mecburî pratik çalışmalara tâbi derslerin imtihanları hem yazılı, hem sözlü olarak yapılır. Diğer derslerin imtihanları, yalnız sözlü olarak yapılır. Bir dersin yazılı ve sözlü imtihanları bir bütün teşkil eder (m. 28). Notlar (PEKİYİ), (İYİ), (ORTA) ve (GEÇMEZ) olarak verilir (m. 32). Öğrenciler, grup imtihanlarına istedikleri imtihan devresinde girebilirler; ancak, her gruba dahil olan derslerin en az üçünden aynı devre içinde imtihanlara girmek mecburiyetindedirler. Grup imtihanlarında muvaffak olmuş sayılmak için, gruba dahil bütün derslerden başarı ile geçmek ve bu derslerin en az ikisinden (orta) nın üstünde not almak lâzımdır (m. 25). Bu Talimatname gereğince bütün imtihanlarını başarı ile bitirenlere Hukuk Fakültesi Lisans Diploması verilir.

2 — *Doktora* : Fakültemizde lisans öğretim faaliyetinin yanında, 15 Kasımdan itibaren doktora çalışmaları da başlamış bulunmaktadır. Seminerler ve ihtisas kurları şeklinde tertiplenen bu çalışmalar Âmme Hukuku ve Hususî Hukuk olmak üzere iki kısımda cereyan etmektedir. Doktora Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde gösterilen derslerden seminer yapılmaktadır. Bu seneki Doktora İhtisas Kurlarının mevzuları şunlardır: Suçun maddî unsuru (Doç. Dr. N. Kunter), Milletlerarası Adalet Divanı'nın istişarî mütalâaları (Ord. Prof. Dr. Ch. Crozat), Yeni Milletlerarası Adalet Divanı (Doç. Dr. M. Belik), Kelsen'in hukuk telâkkisi (Doç. Dr. O. M. Çağıl), Aynî irtifaklar (Doç. Dr. B. Köprülü), Mes'uliyet unsurlarının isbatı (Ord. Prof. M. R. Belgesay), Roma hukukunda satış ve mülkiyetin intikali (Doç. Dr. T. Rado), İkinci Meşrutiyetin fikir cereyanları ve siyasî tefekkürü (Doç. Dr. T. Z. Tunaya), Devletler Hususî Hukukunda yeni Fransız doktrini (Doç. Dr. V. Seviğ).

II. Kongre ve konferanslar.

6 - 14 Eylül 1953 tarihleri arasında Fakültemiz mühim bir milletlerarası kongreye «IX. Milletlerarası İdarî İlimler Kongresi» ne sahne olmuştur. Otuzdan fazla devletin mümessillerinin iştirak ettiği kongre «İlmî Komite» ve «İdarî Tatbikat Komitesi» olmak üzere iki komiteye ayrılmak suretiyle çalışmıştır.

İlmî komite; Beynelmillel İdarî Kaza Mercileri, Müşahhas idarî ihtilâf misalleri, İdare vasıtası olmak üzere sübansiyonlar, İktisadî işlerde idare

mevzuları üzerinde, İdarî tatbikat komitesi ise; Bir iktisadî gelişme programının tatbikine müteallik idarî meseleler, Hükûmetin çalışma programı olarak bütçe, Âmme idaresi sahasında teknik yardım projelerinin tatbikine ait bazı meseleler, Âmme idarelerinde daha yüksek meslekî ve ahlâkî ölçülerin elde edilmesi mevzuları üzerinde çalışmıştır. Ayrıca her iki komitenin müşterek toplantısında iktisadî işlerde idare ve millî, milletler-arası ve milletlerüstü memurların formation'u mevzuları müzakere edilmiştir.

III. Meslekî imtihanlar.

«Hukukta Entuisyonizm ve Tenkidi» adlı tezi kabul edilmiş olan Hukuk Felsefesi Asistanı Dr. Rahmi Çobanoğlu; «İslâm Âmme Hukukuna Göre Devlet Reislîği Müessesesinin Hukukî Durumu» adlı tezi kabul edilmiş olan Hukuk Tarihi Asistanı Dr. Ahmet Selçuk Özçelik; «Zilyedlikte İade'nin Mevzuu ve Şümulü» adlı tezi kabul edilmiş olan Medenî Hukuk Asistanı Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu; «Sigorta Acentesi ile Sigortacı Arasındaki Münasebetler, Hususile Acentelik Mukavelesinin Hitamında Acentenin Hakları» adlı tezi kabul edilmiş olan Ticaret Hukuku Asistanı Dr. Reha Poroy doçentlik imtihanlarının diğer safhalarını da muvaffakiyetle geçmişler ve Dr. Çobanoğlu «Hans Kelsen'in Hukuk Teorisinin Felsefî Kaynakları», Dr. Özçelik «1789 Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Beyannamesi», Dr. Feyzioğlu «Lükata ve Define», Dr. Poroy «Ticarî Senetlerin Devri» mevzularında deneme derslerini de vererek Üniversite Doçenti unvanını iktisap etmişlerdir.

IV. Seçim ve tâyinler.

Ekim ayında, Medenî Hukuk Ord. Profesörü Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun istifası üzerine Fakülte Profesörler Kurulu Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukuku Profesörü Dr. Sulhi Dönmezer'i Dekanlığa seçmiştir. Aynı zamanda yapılan Yönetim Kurulu seçimi neticesinde de bu Kurul; Prof. Dr. Sulhi Dönmezer (Dekan), Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu (evvelki dekan), Prof. Dr. Recai Galip Okandan, Prof. Ragıp Sarıca ve Prof. Dr. Hıfzı Timur'dan teşekkül etmiş bulunmaktadır.

Aralık ayında, yukarda Eylemsiz Doçent olduklarını bildirdiğimiz Dr. R. Çobanoğlu açık bulunan Hukuk Felsefesi Doçentliğine, Dr. R. Poroy da açık bulunan Kara Ticareti Hukuku Doçentliğine tâyin edilmişlerdir.

Mayıs ayında Medenî Hukuk Doçenti olarak Fakültemize intisap etmiş bulunan Dr. Tahir Çağa da Profesörler Kurulu kararı ile Aralık ayında Deniz Ticareti Hukuku Doçentliğine nakledilmiştir.

Gene Aralık ayında Aydın Aybay ve Server Tanelli, Medenî Hukuk Asistan adaylığına tâyin edilmişlerdir.

V. Ayrılmalar.

1953 yılının ilk altı ayında Prof. Dr. Ahmet Ali Özeke ile Ord. Prof. Şevket Memedali Bilgişin'in vefatları ile iki kıymetli hocasını kaybeden Fakültemiz ikinci altı ayda da Ord. Prof. Dr. Andreas B. Schwarz'ın vefatı ile acı bir kayba daha uğramıştır.

Mecmuamızın XVIII. cildinin 3 - 4 üncü sayısı rahmetli Prof. Özeke'ye, XIX. cildinin 1 - 2 nci sayısı da rahmetli Ord. Prof. Bilgişin'e tahsis edilmiş ve acı kayıpları orada belirtilmiştir. Ord. Prof. Schwarz'a ise Fakültemizin yayınladığı «Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul» un 4 üncü sayısı tahsis edilecektir. Biz burada kendisinin kısa bir biyografisini vermekle iktifa ediyoruz.

Andreas B. Schwarz Macar bir baba ile Alman bir annenin oğlu idi. İstanbula gelmeden evvel Almanya'da Leipzig, İsviçrede Zürih ve tekrar Almanya'da Freiburg Üniversitelerinde hocalık etmiş ve haklı bir şöhret kazanmıştı. Hitler'in iktidara geçmesi üzerine 1934 Sonbaharında Türkiye'ye gelmişti. Memleketimizde ders verdiği 19 sene zarfında istisnasız bütün talebelerinin ve arkadaşlarının sevgi ve saygısını kazanmıştı. Kendisi de Türkiye'yi, Türkleri ve talebelerini çok severdi. 1948 yılında neşrettiği «Borçlar Hukuku Dersleri» adlı kıymetli eserini onlara ithaf etmekle sevgisini bu şekilde de açıklamaktan büyük bir zevk duymuştu.

Prof. Schwarz dünya çapında bir âlim, mükemmel bir hoca ve çok iyi bir insandı. macarca ve almancadan başka fransızca, ingilizce, italyanca, ispanyolca ve lâtince ile eski ve yeni yunanca bilir, türkçeyi de anlar ve konuşurdu. Muhtelif dillerdeki neşriyatı, konferansları ve bilhassa papirüsler üzerindeki araştırmaları ile milletlerarası büyük bir şöhrete sahipti.

Fakültemizde okuttuğu Roma Hukuku, Medenî Hukuk ve Mukayeseli Hukuk dersleri ile eşine nadir rastlanır bir hoca olduğunu herkese kabul ettirmişti. Fakülteye ilk iktisap eden talebelerde hukuk aşkının uyanması ve gelişmesinde büyük payı bulunurdu. Talebesine Roma Hukukunu sevdirmesini çok iyi bilirdi.

Binlerce talebe ve bugün vazife başında olan bir çok öğretim üyesi yetiştirmiştir. Muvaffakiyetle tatbik ettiği sistematik ve sentetik Alman tedris metodunun Fakültemizde yerleşmesinde büyük âmil olmuştur.

Konferanslar vermek üzere gittiği Almanyada 67 yaşında vefatı ile Türkiye bir dost, Fakültemiz kıymetli bir âza, dünya hukukçular caiması yeri kolay doldurulmıyacak bir âlim kaybetmiş bulunmaktadır.

VI. Yabancı üniversitelerle münasebetler.

1 — Mutual Security Agency (Karşılıklı Güvenlik Teşkilâtı) nın davetlisi olarak gittiği Amerika Birleşik Devletlerinde âmme idaresi mevzuunda tetkiklerde bulunan İdare Hukuku Ord. Profesörü Dr. Sıddık Sami Onar; New - York Columbia Üniversitesinin daveti üzerine gittiği mezkûr Üniversitede Türkiyenin tahakkuk ettirdiği hukukî inkilâpları izah eden bir seri konferans vermiş ve ayrıca Hukuk Fakültesinde Devletler Hususî Hukuku Seminerini Ord. Prof. E. Cheatham ile birlikte idare etmiş bulunan Devletler Hususî Hukuku Profesörü Dr. Hıfzı Timur; bir semestre California'da bir semestre de New - York'da Türkiye'nin idarî ve siyasî teşkilâtı hakkında dersler vermiş ve âmme idaresi mevzuunda tetkiklerde bulunmuş olan İdare Hukuku Doçenti Dr. Vakur Versan; İsviçre, Fransa, Almanya ve İtalya'da tetkiklerde bulunan Medenî Hukuk Doçenti Dr. Zahit İmre; İngiltere'de tetkiklerde bulunan Deniz Ticareti Hukuku Doçenti Dr. Haydar Arseven bu tetkik seyahatlerinden dönmüşlerdir. İdare Hukuku Asistanı Dr. Sevinç Dıblan ve Esas Teşkilât Hukuku Asistanı Reyhan Toluner de M. S. A. teknik yardım fonundan faydalanarak Amerika Birleşik Devletlerinde âmme idaresi mevzuunda tetkiklerde bulunmak üzere Amerika'ya gitmişlerdir.

2 — Senyor Dr. Augustin Diaz Biale, Fakültemize gönderdiği 21 Kasım 1953 tarihli bir mektupla 1953 senesi Ağustos ayında Arjantin'in Cordoba şehrinde kurulan ve kendisinin reisi bulunduğu Arjantin Roma Hukuku Cemiyetinin nizamnamesini göndermiş ve Cemiyetle Fakültemiz arasında münasebet kurulmasını temenni ederek bu hususta ilk adımı atmıştır.

Teşekkülün ismi «Sociedad Argentina de Derecho Romano» dur ve merkezi Cordoba şehridir. Cemiyetin gayesi Roma Hukuku üzerinde ilmî araştırma yapmak ve bu hukuk kültürünün yayılmasına çalışmaktır. Cemiyet, idaresi hususundaki toplantılar dışında senede asgarî bir defa olmak üzere ilmî toplantı tertip edecektir ve «Revisita de la Sociedad Argentina de Derecho Romano» adlı bir mecmua çıkaracaktır.

VII. Fakülte neşriyatı.

Fakültemiz 1953 senesinin ikinci altı ayında aşağıda Fakülte yayın numaralarına göre sıralanmış olan kitap, mecmua ve araştırmaları yayınlamıştır.

1 — *Kitaplar :*

Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, Ceza Hukuku, Hususî Kısım, 2 nci baskı, Ord. Prof. Şevket Memedali Bilgişin, Ticaret Hukuku Prensipleri, 2 nci kitap, Şirketler Hukuku. Ord. Prof. Dr. M. Tahir Taner, Ceza Hukuku 3 üncü basıma 2 nci ek. Ord. Prof. Mustafa Reşit Belgesay, İcra ve İflâs Hukuku, Sentetik bölüm, 2 nci cilt, 2 nci basım.

2 — *Mecmualar :*

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, cilt XIX, sayı 1 - 2. Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul, No. 3.

3 — *Enstitü neşriyatı :*

Milletlerarası IX. İdarî İlimler Kongresi (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku ve İdare İlimleri Enstitüsü).

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hazırlık çalışmaları, İstanbul Komisyonunun müzakere zabıtları (İstanbul Üniversitesi Türk Kriminoloji Enstitüsü).

974 suçlu çocuk hakkında kriminolojik anket (İstanbul Üniversitesi Türk Kriminoloji Enstitüsü).

K. O.